APR 16 1919
New York, N.
THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
Israel J. Kovda
157 E. Broadway
New York Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N Y

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over Canada And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

CANADA

א קענערער אידישע ציימונג פאר אלע קלאסען אידען.

VOLUME IV No 236Q | Toronto, Friday, April 11 1919 | יא ניסן פרשה מצורע תרע"ט. | פרייטאג דער 11־טער אפריל, 1919. | PRICE TWO CENTS

הבטחות אויף נאציאנאלע רעכטע פאר אידען

אמעריקא איז ניט אין מלחמה מיט באלשעוויקעס ערקלעהרען אמעריקאנער סאלדאטען

רעגימענטען וואס זענען געשיקט געווארען אין ארכאנגעל געגען באלשעוויקעס ענטזאגען זיך צו געהן. — ערקלעהרען אז מלחמה מיט דייטשלאנד איז פאראיבער און עס איז ניטא מעהר קיין אורזאכען צו הרג'ענען מענשען — סאלדאטען וועלען שנעל צוריקגעבראכט ווערען.

ארכאנגעל אפריל 10

א קאמפאניע סאלדאטען פון דער אמעריקאנער ארמיי וואס זענען לעצטענס געשיקט געווארען צום פראנט אין דרום פון ארכאנגעל האבען ניט געפאלגט דעם באפעהל און האבען זיך ניט געאיילט צו געהן אין א קאמף מיט די באלשעוויקעס. זיי האבען ערקלערט דאס מיט דייטשלאנד איז שוין פאראיבער און די פאראייניגטע שטאאטען פיהרען ניט קיין מלחמה מיט די באלשעוויקעס.

דער קאמאנדירער פון דעם רעגימענט האט דאן געהאלטען א רעדע פאר די סאלדאטען ערקלערענדיג דאס זיי זיינען פארנומען מיט א פארצווייפעלטען פאר־טיידיגונגס קאמף און האט צו זיי אפע־לירט צו שטעהן פעסט און טריי מיט דער ארמיי. דאן איז די קאמפאניע אפגע־נאמען צום פראנט.

האבען דערפילט דעם מוט פון פיידען.

די דאזיגע לאגע איז ענטשטאנען דאן ווען די דערמאהנטע קאמפאניע סאל־דאטען, האט באקומען א באפעהל צוריק צוגעהן צום פראנט ווי מען האט זיי געגעבען א שטיקעל צייט אויסצורו־הען אין ארכאנגעל.

די סאלדאטען האבען דאן געלאזען וויסען די אפיצערען דאס זיי ווילען ניט געהן נאכאמאל צוריק צום פראנט און רייזיקירען מיט'ן לעבען. זיי האבען אויך פארלאנגט אז זייערע טענות זאלען אויסגעהערט ווערען פארוואס זיי ווילען ניט געהן צום פראנט און האבען אויך געפאדערט אן ענטפער.

איבערגעבענדיג די ארגומענטען פאר וואס זיי האבען זיך ענטזאגט אויסצו־פיהרען דעם באפעהל האבען די סאלדא־טען באהויפטעט דאס זיי זיינען געראנג־ירטע סאלדאטען, פאר'ן צוועק צו פיהרען די מלחמה מיט דייטשלאנד, און די דאזיגע מלחמה איז שוין איצט פאראי־בער. די סאלדאטען האבען אויך גע־טענט'ט דאס די פאראייניגטע שטאאט־טען זיינען ניט אין א מלחמה מיט די באלשעוויקעס, א הויז דעם האבען די סאלדאטען באהויפטעט, דאס די גאנצע פראגע וועגען באלשעוויזם איז א פא־ליטישע פראגע וואס ווערט נאך זעהר פיעל דעבאטירט אין די פאראייניגטע שטאאטען און וועגען וועלכער מען איז נאך דערווייל צו קיין איינציגען שלוס ניט געקומען, ישדענפאלס, באהויפ־טען די סאלדאטען, אז אויף אזוי פיעל וויפיעל עס איז זיי אנבאלאנגען זעהען זיי ניט קיין אורזאכען פארוואס צו געהן אין א שלאכט אזוי לאנג ווי קיין מלחמה עקזיסטירט שוין ניט מעהר.

דער קאמאנדירער פון רעגימענט האט זיי ערקלערט דאס עס איז מעגליך אז זייערע אייגענע לעבענס זיינען אפהענגיג אין דעם קאמף וואס ווערט געפיהרט אויף דיעזען פראנט און דאן האט ער געמאכט זיין אפיעל.

סאלדאטען מוזען שנעל צוגעגעבען ווערען

ארכאנגעל אפריל 10

נעהמענדיג אין אנבעטראכט די לאגע וואס האט זיך ענטוויקעלט צווישען די אמעריקאנער ארמייען אין ארכאנגעל האבען די אפיציעלע קרייזען איינגע־זעהען די גרויסע טויטיגקייט פריי צו לא־זען די אמעריקאנישע סאלדאטען וואס געפינען זיך אויצט אין צפון רוסלאנד.

טראצדעם וואס די סאלדאטען זיי־נען אלע זעהר לאיאלע און געטרייע צו די אמעריקאנישע טראדיציעס זיינען זיי אבער מיט דער מיינונג דאס דעם 1־טען יוני ווען עס פאנגען אן פאהרען שיפען בין ארכאנגעל זאלען זיי פארלאזען דעם פלאץ און צוריק נאך אמעריקא. זיי האבען זעהר א קנאפען חשק צו געהן נאכ־אמאל צום פראנט און ריזיקירען זייערע לעבענס.

לעניז שיקט היקף קייז בודאפעסט

פאריז אפריל 10

טעלעגראמען וואס זיינען ערהאלטען געווארען אין פאריז מעלדען דאס ניקא־לאי לענין באלשעוויסטישער פרעמיער האט געשיקט כ. סאמילי, פון דער פראָ־פאגאנדיסטישער שולע פון מאסקווא, אלס א רעזלגאט פון מאסקווא.

די טעלעגראמען מעלדען דאס סאמילי האט ערקלערט בעלא קוהן, דעם אונגא־ריישען אויסלענדישען מיניסטער דאס די באלשעוויקעס קעגען שיקען אן ארמיי פון 150 טויזענד סאלדאטען צו העלפען דעם אונגארישען באלשעוויזם.

בעלגיען וועט פראצעסירען עקס קייזער

פאריז אפריל 10

דער שלוס קאנפערענץ האט אנגענו־מען א פעסטען באשלוס אז עקס קייזער ווילהעלם פון דייטשלאנד זאל געמשפט ווערען פון איינער פון די אליאירטע לענדער, דאס וואהרשיינליכסטע איז אז דאס לאנד וועט זיין בעלגיען.

דער דאזיגער באשלוס איז אנגענומען געווארען גלייך נאכדעם ווי עס איז אויף זיכער באשטימט געווארען די פראגע ווי אזוי דייטשלאנד זאל אנפאנגען צו צאה־לען דעם שאדען ערזאץ.

סס גען צו פארניכטען ווערים

פאריז אפריל 10

אין וויסענשאפטליכע קרייזען איז הייניט אנאנסירט געווארען דאס די סס נאזען וואס זיינען געברויכט געווארען אין דער מלחמה און האבען פאראורזאכט אזא שרעקליכען חורבן צווישען די אר־מייען וועלען איצט געברויכט ווערען צו העלפען דער מענשהייט אין איהר שווע־רען קאמף פטור צו ווערען פון די גרינע ווערים וואס צופריעסען פארשיעדענע פלאנצונגען און כוימער.

13 דאקטאר א וואך שכירות ברייננט באלשעוויזם

קאנטראלער מעקבריד האט נעכ־טען ערקלערט דאס ווען א יונגערמאן פון 23 יאהר אלט, אן אוכנעקערטער סאלדאט, דארף ארבייטען פאר דריי־צעהן דאלאר א וואך דאן איז דאס דער בעסטער פיטעל צו באשאפען באלשע־וויזם.

דער דאזיגער יונגערמאן איז דער זוהן פון איינעם פון די מימסט פיהרער וואס ארבייטען פאר דער שטאדט און פארדיענט 21 דאלאר, און ער וואלט אויף געוואלט האבען אזא שטעלע ווי דער פא־טער.

פסח'דיגען שנאפס אויף א רפואה

קראנקע מענשען וואס נוטיזנען זיך אין אביסעל שנאפס אויף א רופאה ווע־לען קאנען בעקומען פסח'דיגען שנאפס אויב זיי וועלען קומען מיט א „פרעס־קריפשאן" פון א דאקטאר צו דעם רע־גערונגס פלאץ אין 27 פראנט סטריט, איסט.

דרשה לשבת הגדול.

מארגען שבת הגדול אום 4.30 נ. מ. וועט אין מיקאל סטריט שוהל דרש'גען הרב ר'י נאהמאן, איבער זעהר א „מפלת ברייכער אינטערעסאנטער טעמע: „מפלת ברזל המחפאר בפסח".

ביי דיעזער דרשה וועלען באריהרט ווערען פיעלע ענינים פון טאג.

דרשה פון הרב ליזאי.

דיעזען שבת הגדול וועט הרב מאיר צבי ליזאי האלטען א דרשה אין דער רו־סישער שוהל, 29 סענטער עוו. בשעה 4.30. יעדער איז געבעטען צו קומען.

„נאציאנאלע רעכטע" מוזען האבען אידען פון פוילען און גאליציען

אמעריקאנער שלום קאמיסיע איבערצייגט אין דער נויטווענדיגקייט פון אידישע נאציאנאלע רעכטע. — רעכטע וועלען גארענטירט ווערען. — גרויסע שמחה אין לאנדאן.

(אינט. איר. פרעס ביורא.)

ניו יארק, אפריל, 10.

אין א טעלעגראמע פון לאנדאן צום „מארגען זשורנאל" ווערט געמאלדען דאס די אידישע בקשות אויף צו קריגען א פאר־זיכערונג פונ'ם שלום קאנפערענץ דאס די אידען פון פוילען און רומעניען מוז געגעבען ווערען אן אפשא־לוטע פארזיכערונג צו האבען פאלשטענדיג פרייהייט צוזאמען מיט נאציאנאלע רעכטע.

ששון וושמחה אין לאנדאן.

עס ווערט אויך איבערגעגעבען דאס דו־ניישע וועגען דער זיכערקייט אז אידען וועלען באקומען נאציאנאלע רעכטע אין פוילען און רומעניען האט ארויסגערופען א גרויסע שמחה צווישען דער אידישער באפעלקערונג פון לאנדאן.

די פארטרעטער פון די אידען אין ענגלאנד זענען זיכער דאס אטראהרע־ניערונגען וועלען אונטערשטיצען די מיי־נונג פון דער אמעריקאנער שלום דעלעגאַ־ציע. און פאלגליך איז שוין זיכער דאס די אידישע בקשות וועלען אין גאנצען מקוים ווערען.

אוקראינע צווינגט אידען צו קעמפען געגען פאליאקען

(אינט. איר. פרעס ביורא.)

ניו יארק, אפריל, 10.

אינפארמאציעס וואס זענען דא ער־האלטען געווארען מעלדען, דאס די אי־דען פון גאליציען געפינען זיך זעהר אין א שלעכטער לאגע צוליעב דעם וואס די אוקראינישע רעגיערונג פאדערט פון דער אידישער באפעלקערונג צו באשיצען דאס לאנד געגען די אנפאלען פון די פאליאקען.

עס ווערט געמאלדען דאס די אוק־ראינישע רעגיערונג צווינגט פשוט די אי־דען צו העלפען באלעמפען די פאליאקען.

די אידען געפינען זיך צוליעב דעם אין א שלעכטער לאגע. אידישע פאר־שטעהער האבען פראטעסטירט גענען דער אנהלונג פון דער אוקראינישער רעגיע־הונג, וואהרום די אידען ווילען ניט ברע־כען דעם בעשלוס וואס איז אנגענומען גע־ווארען צו האלטען זיך נייטראל אין דעם סכסוך צווישען די פאליאקען און אוק־ראינער.

אידישע לעגיאנערען פון ארץ ישראל דאנקען דעם „זשורנאל"

די רעדאקציע פון „אידישען זשור־נאל" האט געכטען דערהאלטען פאלגענ־דען ברייף פון ארץ ישראל:

פאלעסטינא, מערץ, 14, 1919.

רעדאקציע פון „אידישען זשורנאל"!

אין נאמען פון די חברים פון אידי־שען לעגיאן, 39־טער באטאליאן, פאלעס־טינא, דאנק איך אייך פאר די ציימונגען וואס איהר שיקט אונז צו, פון צייט צו צייט, ווי אויך פאר די נאר־וואס ער־האלטענע צייטונגען פון פיפה „דייטס".

מיר קריגען אין אייערע צייטונגען א סך נייעס און לעזען שטאפ, ספעציעל, אי־דישע נייעס וואס אינטערעסירט אונז זעהר. מיט דאנקבארקייט נעהמען מיר צו אייערע אפטע מתנות. אויב איהר קענט ווירקען אויף אנהערע קאנאדישע, ווי אויך אמעריקאנער ציימונגען, זיי זאָ־לען טאָן דאס זעלבע, וואס דער „אידי־שער זשורנאל", וואָלט געווען זעהר א לוטער טאט פון אייער צד, און פאר אונזער צד א גרויסע טובה, ווייל מיר נויטיגען זיך אין טעגליכע, ווענענטליכע, און מאגאזיליכע שריפטען. מיר האבען דאָ א סך לעזער.

מיט גרוים דרך ארץ און ציוגס גרוס,

דער אויפזעהער פון לייבערעי, 39־טער באטאליאן,

ש. לעוו.

אידישער אינשורענס אגענט צייכענט זיך אויס

א. מ. פ. גאלדבערג באקומט אגענטקעגונג פון דער סאן לייף אינשורענס קאמפאניע פאר זיין גוטער ארבייט.

אז אידען צייכענען זיך אויס אויף אלע געביטען אין דער געשעפטס וועלט איז שוין קיין כייעס ניט. אלע ווייסען עס ניט אלע ווילען אבער די אידען געבען די פארדיענטע אנערקענונג און ווען ניט אידען גיבען אזא אנערקענונג איז עס ווירקליך א נייעס.

די סאן לייף אינשורענס קאמפאניע וועלכע איז אייגע פון די גרעסטע אויף דעם קאנטינענט, האט צוגעשיקט דעם פאלגענדען ברייף צו מר. א. מ. פ. גאלד־בערג אנגעהן אין שטאדט אלס אנערקע־נונג.

דער ברייף לעזט זיך ווי פאלגט:

א. מ. פ. גאלדבערג

סאן לייף אינשורענס קאמפאניע אף קענעדע,

טאראנטא, אנט.

מיין טייערער מר. גאלדבערג: —

ערלויבט מיר אויסצודריקען צו אייך מיין הארצינסטע גראטולאציאן, פאר זיין דער הויפט אויפ'ן גאנצען אינשורענס פעלד פון וועסטערן אנטע־ריא און מיזיגען, אין פראצענטען, וועלכע זענען איינגעטיילט געווארען אין די לעצטע זעקס מאנאטען. דער קאנטעקס וועלכער האט זיך יעצט גע־שלאסען, אייער פאוויצען הערט רע־ריכער פאר זיך אליין, און ווייטער באַ־וואונדערען מיר אייך אין אייער אויס־נעצייכענטע ארבייט.

מיט הארצינסטען גרוס, פארבלייב איך אייער איבערגעבענסטער,

דזשאדזן א. מאַרי,

סופערוויזאר.

ווי געוואנט נוטיזט זיך ניט דער ראזינער ברייף אין קיין קאמענטארען, ווייל ער רעדט פאר זיך אליין, דער דאָ־זיגער ברייף איז אבער ניט נאר א שטאלץ פאר מר. גאלדבערג'ן, נאר אויך פאר דער אידישער געשעפטס וועלט.

אידישע געלעגענהייט צו מאכען געלד פאר די מלחמה קרבנות

אדווערטייזמענט פון דער „קאמפאניע" זייף קאמפאניע ברענגט גוטע רע־זולטאטען, מיט ליווא פון 829 קווין סטריט וועסט ברענגט 230 „רעפערס".

ווי עס זעהט אויס וועט דער אנבאט פון דער קאמפאניע וואס פארקויפט די „קאמפארט זייף" אריינגעבראכט ווערען אויפן אידישען זשורנאל, און איבער אלעמען. זיי וועלען ביים ענדע פון די פינף טעג איבערגעזעהיקט ווערען צו דער קאמפאניע און דאס געלד וועט איבער־געגעבען ווערען צום פאנד פון די מלחמה קרבנות.

א זעלטענע געלעגענהייט צו מאכען געלד פאר די מלחמה קרבנות

פון דער „קאמפארט" זייף קאמפאניע ברענגט גוטע רע־זולטאטען, מיט ליווא פון 829 קווין סטריט וועסט ברענגט 230 „רעפערס".

דער זשורנאל וועט איינמאהנען.

די אגענטס זאגט דאס די קאמפאניע צאהלט פופציג סענט פאר א הונדערט מען קען די פאפילאך אריינטראגען אין אמט פון אידישען זשורנאל, און אויבער לאזען.

זיי וועלען ביים ענדע פון די פינף טעג איבערגעזעהיקט ווערען צו דער קאמפאניע און דאס געלד וועט איבער־געגעבען ווערען צום פאנד פון די מלחמה קרבנות.

א פערבאנד ברענטש אין ניאגרא פאלס

ווי מר. ס. ווערניק, פון ניאגרא פאלס אנט. טיילט אונז מיט, איז דאר־טען לעצטענס געגרינדעט געווארען א ברענטש פון אידישען נאציאנאלען ארבי־טער פארבאנד, און דעם זונטאג וועט דער ברענטש אפיציעל אינסטאלירט ווע־רען פון דעם סעקרעטער מאיר בראון, וועלכער קומט צוליעב דעם צוועק ספע־ציעל פון ניו יארק.

אבוואהל ניאגרא פאלס האט אין נאנצען צוועלף אידישע פאמיליעס. האט שוין דער ברענטש 15 מיטגליעדער, און זיי האבען אויסזיכטען אויף צו וואקסען, אויב די אידען פון די ארומיגע שטעדט וועלען זיך נאר אנשליסען אין ברענטש.

דער נייער ברענטש, וועלכער הייסט ביאליק ברענטש אפעלירט אויך צו די טאראנטער ברענטשעס, זיי זאלען זיי ארויסהעלפען אין דער ארבייט, און זיי האבען דיעזע הילף צו באקומען.

– וועגען אינפארמאציעס קען מען זיך ווענדען צו ס. ווערניק 689 פערי סטריט.

אידישע סטארס ווערען מענען זייז אפען

דער טשיעף אוו פאליס האט געב־טען אויסגעגעבען אן ערלויבניש די אי־דישע סטארס צו האלטען אפען קומענדען טאג פריה צוליעב דעם וואס איז ערב יום טוב.

די דאזיגע ערלויבניש איז ארויסגעגע־בען געווארען אויף דער באמיהונג פון מר. ווייינבערג, ארויסגעבער פון אידי־שען זשורנאל, און מערזשיסטרייט דזשיי־קב קאהען. ביידע האבען זיך געווענד־דעם צו סטשיעף אוו פאליס אין ערקלערונ־דיג איהם דאס עס איז אונמעגליך פאר אידישע פרויען איינצוקויפען מאנטאג, און דער פאליס פארשטעהער האט אויב געזעמען די גערעכטע טענה. ער האט אבער געבעטען דאס די סטארס זאלען ניט זיין אפען לענגער פון צעהן אזייגער פריה און אויך זאלען די פענסטער זיין פארהאנגען, אזוי אז פון דרויסען זאל מען ניט זעהען אז איינוועניג פארקויפט מען.

פאקטען קומען ארויס

ביי דער אונטערזוכונג וועגען די מעשים אין דעם לייסענס דעפארטמענט הויבען אן ארויסצוקומען באשטעטיגונ־גען וועגען די באשולדיגונגען וואס מר. הארטלי ה. דיואהר האט געמאכט אין אנטעריא פארלאמענט.

ביי דער נעכטיגער אונטערזוכונג זיי־נען ארויסגעבראכט געווארען פאקטען דאס עס זענען אנגעשטעלט געווארען מענשען אלס דעטעקטיווס אין דעם לייס־סענס דעפארטמענט נאר דערפאר ווייל זיי האבען געוואוסט פון מענשען וואס האנדלען מיט שנאפס און אז די דאזיגע מענשען האבען אריינגעגאנגען האטעל קיפערס און אנדערע מענשען אין קוי־פען שנאפס אין דערנאך זיינען די קויפער ארעסטירט געווארען.

עס איז אויפגעדעקט געווארען דאס עס זיינען אנגעשטעלט געווארען מענשען בלויז מיט'ן איינציגען צוועק איינצונאגען קויפער פון שנאפס און דערנאך זיי ארעס טירען.

אידישע דעפוטאטען געגען צו ארהאנדעלען מיט באלשעוויקעס

ווינדאן אפריל 10

ביים שליסען די זיצונגען פון האוז קאמאנס איז פארגעבראכט געווארען פארשלאג וועגען דעם קלאגג דאס ניי־לאי לענין האט דורך דער אמעריקאנער קאמיסיע געמאכט א פארשלאג צו אנערקענען מיט די יינצוגעהן אין פארהאנדלונגען מיט די יאירטע מלוכות.

א גרויסע צאהל דעפוטאטען האבען אלטען שטארקע רעדען געגען דעם אז באלשעוויקעס זאל געיפהרט ווערען האנדלונגען.

איבער גאנץ ענגלאנד ווערען איצט סטירט אלע פרעזאגען וואס ווערען רעכטיגט אין באלשעוויזם. ארום דריי ווערט אזעלכע ארעסטירטע וועלען אין אפגעשיקט ווערען קיין אדעס.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY